



<input checked="" type="checkbox"/>	Pro gradu -tutkielma
<input type="checkbox"/>	Lisensiaatintutkielma
<input type="checkbox"/>	Väitöskirja

Oppiaine	Liiketaloustiede, johtaminen ja organisointi	Päivämäärä	4.5.2006
Tekijä(t)	Eveliina Muukkonen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	88 s.
Otsikko	Vesihuoltolaitosten organisaatiomuodot ja niiden valinta 1990- ja 2000-luvuilla		
Ohjaaja(t)	Professori Jouko Toivonen		

#### Tiivistelmä

Suomessa vesihuollosta vastaavat erilaiset vesihuoltolaitokset, joista kunnalliset laitokset (n. 440 kpl) tuottavat suurimman osan vedestä. Näiden lisäksi Suomessa on lähes 1000 vesiosuuskuntaa, yli 400 avointa yhtiötä ja runsaat 160 osakeyhtiötä. Lisäksi on alle 10 henkilöä palvelevia vesihuoltolaitoksia, mutta niitä ei ole otettu huomioon tässä tutkimuksessa. Kunnallisten vesihuoltolaitosten toimintaympäristö on muuttumassa, minkä takia vesihuoltolaitosten toiminta on muuttumassa liikelaitostamisen ja yhtiöittämisen myötä entistä yritysmäisemmäksi.

Tässä tutkimuksessa tutkittiin vesihuoltolaitosten organisaatiomuotoja ja niissä tapahtuneita muutoksia 1990- ja 2000-luvuilla — erityisesti organisaatiomuodon valintaa ja siihen vaikuttaneita tekijöitä. Tutkimuksessa tarkasteltiin 1990- ja 2000-luvuilla toimintansa aloittaneita tai organisaatiomuotoaan muuttaneita vesihuoltolaitoksia (23 kpl) sekä perinteisiä kunnallisia vesihuoltolaitoksia (7 kpl). Tutkimus toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna sekä puhelimitse että sähköpostitse. Aineisto analysoitiin teemoittamalla.

Vesihuoltolain vaatimukset vesihuoltolaitosten talouden eriyttämisestä kunnan muusta taloudesta oli yleisin syy organisaatiomuodon vaihtamisessa kunnallisesta laitoksesta liikelaitokseksi tai osakeyhtiöksi. Liikelaitosmuoto oli näistä suosituimpi, koska osakeyhtiön nähtiin olevan liiaksi erillään muusta kunnan organisaatiosta ja lisäksi osakeyhtiö olisi verovelvollinen. Perinteisten kunnallisten vesihuoltolaitosten heikkoudeksi nähtiin päätöksenteon byrokraattisuus ja hitaus. Lisäksi investointien rahoitus riippuu kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Haja-asutusalueilla vesihuoltolaitokset olivat yleisimmin osuuskuntia tai avoimia yhtiöitä, koska kunnilla ei ollut halukkuutta laajentaa vedenjakeluverkostoaan näille alueille. Osuuskunnat ja avoimet yhtiöt hyödyntävät talkootyötä ja ovat siksi sekä kunnan että käyttäjien kannalta halvin vaihtoehto haja-asutusalueiden veden tuottamiseen. Muutaman liittyjän yhtymät ovat yleensä avoimia yhtiöitä, mutta jo viiden tai sitä useamman liittyjän kohdalla osuuskunnat olivat yleisempiä.

Seudullista osakeyhtiömuotoista yhteistyötä oli harkittu ja siitä oli keskusteltu useammalla seudulla, mutta toistaiseksi Hämeenlinnan seudulla on ainoa 1990- ja 2000-lukujen aikana toimintansa aloittanut seudullinen vesihuolto-yhtiö. Tulevaisuudessa vesihuollon ennustetaan siirtyvän suurempien yksiköiden hoidettavaksi. Tällöin pystytään turvaamaan ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman saanti sekä vastaamaan taloudellisiin haasteisiin tehostamalla ja yhtenäistämällä toimintoja.

Asiasanat	Vesihuoltolaitokset, organisaatiotutkimus, kunnat, julkiset palvelut
Muita tietoja	